

Kulturni razgledi

Knjiga nam bodi najvernejša življenjska spremljevalka

Ob novih publikacijah Vodnikove družbe in Dobre knjige

Vodnikova družba nam je poklonila ob koncu leta lep knjižni dar. Izdala je dve knjigi »Vodnikovo pratio za 1945 ter L. Zupančičev roman »Pod križem«.

iz Celja, knjižničar in pisatelj Joža Glonar iz Sv. Barbare pri Mariboru, inž. Rudolf Kavčič iz Ljubljane, zoolog dr. Fran Kos iz Ljubljane, slavist in romanist dr. Janko Kotnik iz Dobri pri Guštanju, mladinski pesnik in urednik Franc Ločnikar iz Zbilj pri Smledniku, docent internist dr. Ivan Matko iz Rajhenburga, pesnici Lili Novy iz Gradca, sociolog dr. Albin Ogris iz Slovenjke, plažbenik, vseučiliški prof. dr. Leonid Pitamic iz Postojne, publicist Robert Pohar iz Hrastnika, klasični filolog in prevajalec Anton Sovre iz Savne peči ter univ. prof. inž. dr. Milan Vidmar iz Ljubljane.

križem» bodo tudi čitatelji z zanimanjem prebirali. Roman, ki je bil o njem govora že ob prvi objavi razgovora s predstavnikom mladega pisateljskega rodu, očituje značilne odlike Zupančeve pripovedne spretnosti, v katerih osredijo je podoba slikarja Petra Grada. Novi roman je povzet iz meščanskega življenja. Pisatelj ga je začel L. Zupančičev roman, ki se je vrnil s Kočevskega po čudni poti trpljenja in groze v Ljubljano. »Pod križem« je roman o umetniku, ki živi in umre samo za ljubezen ter vzvišene umetnostne ideale.

Tudi Dobra knjiga je izdala izvorno domačo povest iz nedavnih dni D. Ravljenov »Mrtvi ognjenik«. Avtor »Črne vojne«, povesti iz prve svetovne vojne, izsejenske povesti »Tulipan« ter novejših zbirke »Zgodbe brez groze« ter zopet segel po peresu in nam napisal mikavno povest o akademskem kiparju Mirtu ter njegovi ljubezni do Lenke, hčerke planinskega kralja Artnika. Ob koncu pade nesrečni Mirt pod ubijalčev roko. Lenko je presunilo spoznanje, da je treba molče prenašati najtežje žrtve, kadar pregasijo pesem topov vriske jokajočih. Tolalža in sreča je samo ta, da veliki vojni naključ brest cvet novega rodu.

Nova povest kaže sijajen razvoj pisatelja D. Ravljenja, ki raste v svoji pripovedni sili, v zasnovi svojih del. Tudi »Mrtvi ognjenik« se odlikuje po pesniški lahkotnosti, ki z njo avtor spleta in razpleta svoje niti. Izven osrednje zgodbe so v sočnem realizmu naznanjeni jiki, ki se ob njih kažejo značilnosti kmečkega planinskega ter mestnega (ljubljanskega) življenja. Kakor v živem socialnem prerezju nam stopajo te podoče pred oči. Ravljen je posejal spretno pisateljevo roko v družbeno osredje našega kmečkega in mestnega življa. Izredno posrečeno povezuje motive naravnih preprostosti na planinah ter mestnega življenja. Odrinjala nam tudi slike mračnih dni ob izbruhu sedanje vojne, ko se je grozotno zbudil »mrtvi ognjenik«, ki tiči po Rokovem modrovanju v ljudeh.

Darujte za Zimsko pomoč!

„Odrski ustvarjalci smo tako rekoč sujnii umetnosti“

Misli režiserja E. Freliha ob uprizoritvi Wagnerjevega „Tannhäuserja“

V starem delu Ljubljane si je Emil Frelih uredil prijeten dom. Ko sem vstopil, sem imel občutek, da že ve, zakaj sem prišel. Pogledal me je skorajda nemočno. »Ali motim?« mi je uslo smeje. »Prosim, izvolite, pravkar sem se hotel nekoliko oddahniti!«

zabavo pa tudi zato, ker me je mikalo, da v grobih potezih vsaj na papirju obrabim preost barv — v kolikor se mi je sploh posrečilo — katerih ni moči vjeti s kamero. Tako so mi te podoče prelep spomin na najlepše trenutke, ki sem jih doživljal v gorah.

Na mizi je ležal odprt klavirski izveček, okrog njega pa skice in listi za režijo in inscenacije ter popisani lističi. Očitno je bil pred mojim prihodom zatopljen v glasbo in režiserski koncept »Tannhäuserja«. Zato sem ga vprašal:

»Kako si zamišljate, odnosno, kako snujete režijo za opero?«

»Dobro ste vprašali, ko ste rekli za opero,« je hitro odgovoril Emil Frelih. »Kajti snovanje pri dramski režiji je povsem drugačno, kakor pri operi. Pri tem je zanimivo to, da ne veš, ali kaže režirati dramo, zakaj tam je režiserju povsem odprto polje, da razprede svoje domišljice, časih tudi izven svojega dela. Mnogokrat je režija kako delo rešila ali pa ugonobil! Operni režiser je navezan na glasbo, ki utesnjuje njegove zamisli. Ali je opernemu režiserju zaradi tega resnično otežkočeno delo za režiserski uspeh? Na to svoje vprašanje bi odgovoril, da ni. Za režiserja, ki napačno pojmuje glasbo, ali je sploh ne zajame, je res težko, za tistega pa, ki ustvarja iz najgloblje doživljanja glasbe, mu režija res ne more delati preglavic. Čim močneje režiser doživlja umetnino, tem laže ustvarja, saj mu vse režijske poteze mora zasnovati že glasba sama. Vidite, prav to, in samo to olajšuje ali pa otežkoča — kakor pač hočete vzeti — opernemu režiserju zasutek režije.«

»Kakšne pogoje in misli pa imate o delu opernega režiserja?«

»O tem sem povedal svoje mnenje že

pred leti, ob priliki svoje prve režije. Čeprav so se takrat nekateri zelo razburjali zaradi tega, sem se vseeno ves čas, odkar delujem kot režiser, držal smernic, ki sem si jih bil zastavil takrat. V tej smeri svoje delo nadaljujem, ker me je v svojem mišljenju podkrepilo še izkustvo praktičnega dela.«

»Kaj boste še režirali razen »Tannhäuserja?«

»Kar sem doslej režiral in kar še bom, ni od mene odvisno. Kar mi dajo v delo, sprejemem z veliko ljubeznijo, dasi mi vsako delo vselej ne tudi duhovnega zadovoljstva v tem pogledu smo odrski ustvarjalci tako rekoč sujnii umetnosti. Dočin se kipar, slikar, pisatelj in komunist lotijo dela, ki so si ga bili sami izbrali in jim tudi svobodno razporedi domišljije ter intuicije. Mora gledališki delavec svojo

fantazijo večji del podrediti umetnici, ki mu je bila zaupana v studij in ji vdano služiti. Tako nekako je bilo doslej tudi meni. Sele z režijo »Tannhäuserja« se mi je vzbudila razgibanost notranje impul-

Karl Jeraj:

Spemini na Frana Novala

Dne 5. septembra t. l. je prešlo 5 let, odkar je umrl na Dunaju v starosti 74 let, reven in pozabljen, nekdanj tako sloveči naš rojak, operni in komorni pevec Fran Naval-Pogačnik.

Ker sem imel kot član orkestra dunajske dvorne opere priložnost, spozna i Navalja za časa, ko je sodeloval kot prvi lirčni tenor na dunajski operi, naj mi bo dovoljeno, da obudim nekaj svojih spominov na tega našega odličnega rojaka.

L. 1898. prav takrat ko jaz, je bil tudi Naval nameščen na dvorno opero na Dunaju. Prišel je bil že l. 1897, zapustivši dvorno opero v Berlinu, na Dunaj in tu sprva gostoval na Theatre a. d. Wien. Velikanski uspeh, ki ga je tu dosegel z Rudolfovo vlogo v Puccinijevi operi La Boheme, mu je pripomnel do takojšnje namestitve na dunajski dvorni operi. Tudi tu je v kratkem postal ljubljenec opernega občinstva. Srednje velike postave, lepe rasti, plemeniti potez v obrazu (njegov profil je bil naravnost klasičen), je s svojim sladkim lirčnim tenorjem in s svojo nežno, poduhovljeno igro navduševal poslušalce, zlasti ženski svet, do neverjetne mere.

Kadar je nastopal v operah Maria, Bela dama, Mignon, Così fan tutte, Werther, Manon, Hoffmannove pripovedi in dr., je bila hiša zmeraj razprodana in ploskajna ni hotela biti korca. Zlasti je poslušalce očarala njegova v najtišjem pismu izdahnjena arija »Pridi zala dama« v operi Bela dama, v katero je vložil vse vrline svojega nedosežnega talenta, v vseh teh operah so glavne vloge po večini liričnega značaja in tako so se Navalu tudi najbolj prilagajale, dočim v poddramskih vlogah, kakor n. pr. v Pesu v maskah ni tako uspel. To sta tudi dobro vedela Naval sam in njegov ravnanje, znameniti Gustav Mahler. Ko se je ta pri izbiri repertoarja začel nagibati bolj na melodramatična dela, predvsem na Wagnerjeve opere, je Naval seveda redkeje nastopal, kar je razvajenega pevca hudo grizilo in ga tedaj bolj spravljalo v nesprijetnost z Mahlerjem.

V tem je torej iskati glavni vzrok napačnosti med obema, ki je sednjim marcu 1902 dovedla do popolnega preloma in povzročila Navalov odhod z opere aprila istega leta.

Bilo je pri skušnji Mozartove opere Così fan tutte, pri kateri sem bil tudi jaz navzočen v orkestru. Mahler skušnje ni samo dirigiral, ampak se je vokal tudi v najmanjših režijskih podrobnosti. Med drugim je zahteval od Navalja, naj igra bolj drastično in na tleh ležečega nasprotnika (v igri) pošteno naklesti po neplemenitem delu njegovega telesa. Naval pa se je odločil upri »takemu cirkusov beseda je dala besedo in prišlo je ob Mahlerjevi živčnosti in Navalovi občutljivosti do popolnega »poloma«, tako da sta se oba razšla kot nespravljiva sovražnika. Naval je odpovedal pogodbo z dunajsko opero in niti vrhovni dvorni mojster Montenuovo ga ni mogel prepovesti, da bi ostal.

Praden je odšel z Dunaja, je Naval priredil še poslovnih koncert, ki se je razvil v viharo ovacijo za prijubljenega pevca,

živnosti in najgloblje doživljanja. Cutim, da mi to doživljanje prelaja v duhovno zadovoljstvo brez katerega si ne morem misliti uspešnega dela.«

»Ali mora režiser sam napraviti tudi načrte za inscenacijo?« sem vprašal, zroč na skice, ki so bile razložene po mizi.

»Ne, za to delo imamo inscenatorja. Vendar je potrebno, da tlorisni načrt vsaj v grobih obrisih sestavi režiser. Mnogokrat pa tudi režiser sam zasnuje načrt za dekoracije. To pot me je zlasti zamikala inscenacija »Tannhäuserja«, kar stavlja velike zahteve ne samo režiserja, marveč tudi inscenatorju, največ tehničnih težav, ki obstole v izpremembah na odprtem odru. Te težave so vse vezane na glasbo. Na našem odru so takšne spremembe sprva pomankanja tehničnih naprav še zlasti otežkočena.«

Na drugem koncu mize sem zagledal zvitek kratkih odtisov. Po formatu sem takoj spoznal, da leži na uredniškovi mizi v korekturi Gledališki kolektorček, Frelih mi je odtise pokazal. Preleto sem strah in ugotovil pestro vsebino, bogato posejano s petdesetimi ilustracijami, ki bodo še posebno razveselile prijatelje in prijateljice gledališča. Saj je Gledališki kolektorček edina publikacija, ki se v zadnjih letih spominja gledališkega dela pretekle sezone in daje smernice ter nove pobude za novo. Prav za to zasluži vse pozornost. Kakor prejšnja leta je tudi letos skrbno urejen. Zdi se mi, da je letošnji po vsebini še lepši. Pevci in igralci so naslikani v maskah. Tudi v tem kolektorčku so razpisane bogate nagrade, ki bodo izrebrane. Vsak izvod bo numeriran. Med knjižnimi nagradami bodo vsekaiko vzbujale posebno pozornost umetnine naših priznanih upodabjalcev in oblikovalcev: Fr. Godca, L. Perka, T. Gorjupa, E. Sajovica, V. Skružnega, M. Piherška, Z. Kalina in K. Putriha. Kot nagrade bodo razdeljene tudi mnoge brezplačne gledališke vstopnice.

—ab.

R. Pustoslemšek, predsednik Vodnikove družbe

Vodnikova pratio 1945, ki jo je uredil dr. Pavel Karlin, obsega poleg svojega pratioarskega dela tudi poučni in zabavni del. V pratioarskem delu je poleg običajnih podatkov in pratio s koledarjem, ki ga povzdiguje risbe Maksima G. Gasparija in P. Karlinovi verzki k mesečnim vinjetam, omeniti zlasti vestno sestavljeni kulturni koledarček. Poučni in zabavni del pa pričinja »Novoletna«, ki jo je prevedel po stari češki kolednici P. Karlin. Sledi pregledna slika slovenskih obletic v letu 1945. Naj omenimo jubileje še živčih kulturnih delavcev, 90-letnico rojstva bo praznoval sohnik, folklorist, sadjar in vrtnar Janko Zirovnik iz Kranja, 80-letnico rojstva notar in prirodoslovec Mate Hafner iz Dorfarjev; učitelj, članekar in narodnjak Lovro Perko iz Poljan nad Skofjo Loko, ter narodopisec in strokovni pisatelj prof. Albert Sič iz Ljubljane. 70-letnico rojstva: prirodoslovec dr. Stanko Bevk iz St. Vida pri Brdu, strokovni zdravnik, primarij dr. Jernej Demšar iz Zveznikov, prof. dr. Anton Dolnar iz Hotinje vasi pri Mariboru, vseuč. prof. inž. J. Foerster iz Ljubljane, inž. Maks Klodič, vitez Sabladovski iz Trsta, glasbenik Emil Komelj iz Gorice, narodnogospodarski pisatelj dr. Rudolf Marn iz Drage pri Kočevju, sohnik in strokovni pisatelj direktor Jože Reinsner iz Ljubljane ter vseuč. prof. dr. Milan Škerlj iz Ljubljane. — 60-letnico rojstva: operni pevec in pedagog rektor Julij Betetto iz Ljubljane, klasični filolog, leksikograf dr. Fran Bradač iz Jame pri Žužemberku, pedagogski pisatelj Fran Fink

Dr. P. Karlin, družbin urednik

Dr. Fran Vatovec: Ob zori slovenskega novinstva

Ob stoletnici Bleiweisovih »Novice novinstva«

Ti znaki hiranja se kažejo v značilnih pojavih, ki ne ustrezajo temeljnemu načelom dobrega, smiselnega časniškega urejanja. Navedeni pojavi potekajo iz formalnih in stvarnih osnov. Novine prav gotovo niso zadostile pogojem formalne časniške izkazanosti, ko so n. pr. pribobčevale J. Aleševčovo zabavno berilo »Lz sodniškega življenja«, ki je razvlečeno od 1878 dalje skozi mesece in leta. Vrstijo se suhoparni, strokovni članki v zvezi z recenzijo »Latinske slovnice«. Nekateri obširni uredniški (Vertni in poljski čuvaji, Oreh itd.) se drobijo v nadaljevanjih.

Tudi posamni dopisi se raztezajo v kolone, ki se objavljajo v nadaljevanjih. Bleiweis je bil preza-poslen, da bi se bil lahko ukvarjal s priredbo dopisov. Druge večje urednevalne roke pa očitno ni bilo v Novičnem uredništvu. Vrh tega se krči število dopisnikov. V naslednjih letih je ogroženo dopisništvo, ki so Novice zidale na njem pogoje svoje raz-

prostranjenosti po slovenski zemlji. Vse bolj se omejuje na ljubljansko področje.

Tako srečujemo posamez Novične številke, kjer je le malokateri prispevek zaključen. Iz novinske načelnega, pa tudi vnanjega estetskega vidika smatramo lahko ta pojav kot formalno pomankljivost. Novinski čut pa je zdrkljen še globlje v zadnjih dveh desetletjih Novičnega izhajanja. Mnogoži so primeri formalnih časniških spodsrljav. Statistični pregled čistega dobička in zemljiškega davka po starem katastru zavzema prvo stran v dveh zaporednih Novičnih izdajah.¹²¹ Spominov na »veliko slavjansko romanje v Rim l. 1881« ni ne konca, ne kraja. Tudi F. Jaroslavovi »Zemljepisni in narodopisni obrazi« se vlečejo od 1890. skozi več let. Ob teh in drugih nešteti primerih se pogloblja vtisk monotono-sti, šablonsko snujočega časniškega birokrata-stva. Ta vtisk so med drugim le za krajši pre-sledek preginali očitki Franca Schollmayerja, namenjeni kmetijskemu potovalnemu učitelju E. Kra-marju, češ da je v spisu »Musterplan für landwirt-schaftliche Bauten für Krain« večinoma besedilo, načrte pa popolnoma prepisal iz njegovega dela 1876/8.¹²²

Novinske pomankljivosti se čutijo tudi v stvar-

nem pogledu. Medtem ko prevladuje na splošno v prvih dveh Novičnih razvojnih razdobjih novinska dinamika, se uveljavlja prva leta po Bleiwei-sovi smrti neka hromeča statičnost. Njene sence zaslediš po vseh Novičnih koticjih: v člankih, poročilih, dopisih, precej redkih kratkočasnicah, večkrat izostalem zabavnem čitvu. Tako so n. pr. dopisi in poročila iz Maribora nemalokrat povzeti po ma-riboškem »Slovenskem gospodarju«. Dopis iz Go-ricke o obnem zboru »Sloge« (1884) je dobesedno prevzet iz »Soče«. Tržaške novice imajo čes-तो svoj izvor in stolpkih tržaške »Edinosti. O in-terpelaciji poslance Nabergerja glede obč. šole v Trstu poročajo Novice po uradnem listu »Osser-vatore Triestino«.

Novice otopevajo predvsem v smislu za upošteva-nje slovenskih kulturnih vrednot in nji-hovih predstavnikov, ki so jim v gotovih primerih uprav mačehovsko nenaklonjene. Domače knjižne izdaje odpravljajo s kratkimi notičnimi objavami, ki pa sicer ne razodevajo bleiweisovske ekskluziv-nosti in oskoskrčne ocenjevalne pristanosti.

Okrnjenje dolžnostnega poročevalskega čuta opa-zamo ob smrti Jos. Jurčiča. Novice so mu po-vestile pet vrstic, ob pogrebu šest, ob nagrobnem

spomeniku šest in še 14 vrstic. Jurčičev oče je bil ob smrti počaščen s štirimis vrsticami.¹²³ J. Pagliar-ru z zi-Krilan je bil ob smrti 1885 deležen treh vrstic. Čež dober mesec pa so se Novice zapisale o praškem kardinalu Frideriku Schwarzenbergu v nadkolonskem poročilu. Fr. Levstika, ki mu pripadajo nevenljive zasluge za razvoj slovenske časniške besede in sloga, pa so pokopale z manjšo osmrtnico in »prijazno obširnejšega životopisa.«¹²⁴ Tudi smrt Frana Erjavca ni spravila v zadrego Novičnega uredništva, ki si je pomagalo s prepro-stim načinom: povzelo je poročilo o »zadnjih tren-utkih umrlega Fr. Erjavca po goriški »Soči.«¹²⁵

(Dalje)

¹²¹ Novice 1882, 50 in 51.
¹²² Novice 1883, 19.
¹²³ Novice 1881, 146, 153, 163, 187, 355.
¹²⁴ Novice 1887, 47.
¹²⁵ Novice 1837, 3.

Spominjajmo se brezdomcev, darujmo za Zimsko pomoč!

O tem in onem

V prizorišču sedanjih težkih bojev na zapadu

Nizozemska mesta v preteklosti in sedanjosti

Večina nizozemskih mest leži ob prometno važnih rekah in prekopih. Spreminjanje...

zastoja. Štel je že za 30 letne vojne nad sto tisoč prebivalcev. Pristevali so ga med pet najbolj obljubljenih zapadnih mest tiste dobe.

ustanoviti nizozemske dinastije, ki je zopet prenesla svojo rezidenco med njegove stene. Haag leži na suhi zemlji, nazvani Geest...

Ustanovne listine nizozemskih mest se-gajo večinoma v 15. stoletje. Zato so pre-cej mlađa od naše Ljubljane, katere rojstni list sega v 12. stoletje...

Dočim je Amsterdam ljubosumno čuval do današnjih dni svoj starinski značaj, pa je Rotterdam brez prizanašanja porušil skoraj vse stari del mesta.

Utrecht je sedež v nizozemski zgodovini tako pomembne uretske škočije in svetovno znane univerze. V njegovih zidovih se je porodila Nizozemska leta 1579.

Pomembna so tudi srednje velika mesta kakor Eindhoven, ki šteje 94.000, Nijmegen 88.000, Tilburg 85.000 in Arnheim 82.000 prebivalcev.

Do 18. stoletja so slavili Graveshage, to je Grofovski Haag ali Gegehe kot najlepše vas v Evropi. Kljub svojemu vaškemu položaju je bil Haag skozi stoletja sedež deželnega kneza.

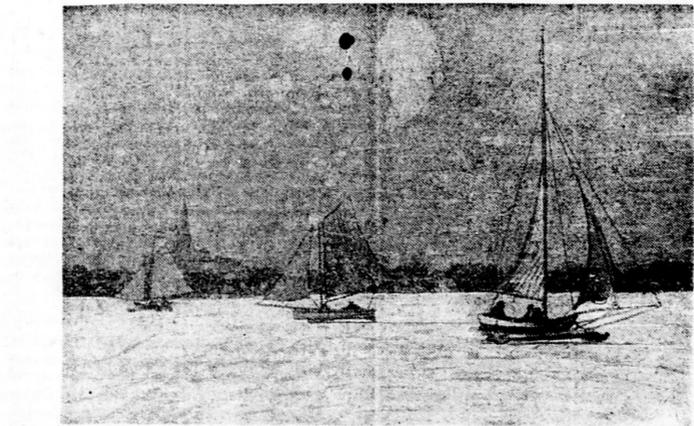
Utrecht je sedež v nizozemski zgodovini tako pomembne uretske škočije in svetovno znane univerze.

Sub August:

Kako sem se postaral med stenami

Takrat je bilo pri sodišču precej naraščanja. Bilo nas je več mladih fantov. Tako sta bila n. pr. dva brata Benigerja (eden je kot sodni uradnik že umrl, za drugega ne vem, kje je).

blag materi, ki je sprejela petak z zadovoljstvom. Videla je vsaj dobro voljo da si hočem pošteno služiti sam svoj kruh...

Nizozemska pozimi

»Seveda so!« je domala preglasno odvrnil, in porinil nože po mizi. »Ali žepnega noža nimate?«

pre, in Rutarjev je imel še posebno močno zarez, in v tej zarezi je neprevidni Rutar pustil dobro vidno sled krvi.

vzočnosti ga je sodnik ponižal in to je bila huda kazen za oholga Rutarja. Ko je paznik odvedel Rutarja, je ostro pogledal Koširja in mu z očmi zagrozil najhujše...

Križanka štev. 48

Grid for crossword puzzle number 48, containing numbers 1-77.

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. važen del rastline, 8. divjak je njegov antipod, 15. država v Aziji, 16. glasbeni pojem, 18. krajevni prislov, 20. predlog, 22. del stavbe, 23. kemična prvina, 24. mesec, 25. osebni zaimek, 26. orožje, 30. del glave, 31. zimski po av, 32. hoten, pripravljeno, v načrtu, 36. sovovski ljudski pisatelj, 37. nekdanji znan filmski komik, 39. sredstvo, ki ga uporablja o samomorilni kandidati, 41. kraj obilja in brezskrbnosti, 43. jezero na Finskem, 44. gradbeni material, 45. nogometni uspeh, 47. nesnažen, grd, 52. krič, vpitje, 54. moško ime, 55. brezalkoholna, pijača, 56. obrtnik, 57. enota japonske valute, 60. svojilni zaimek, 62. italijanski zaimek, 63. kranjski močnik, 65. letos umrli režiser in igralce ljubljanske drame, 67. m. čni kmalu izpade, 69. grška erika, 70. obrtnik, 73. spada k divjačini (srbj), 74. latinsko ime za nek sklon, 76. gorovje v Aziji, 77. človek, ki ima razvit dar za razveljavljanje.

lo - med - mir - mun - na - na - ne - ni - n - n - n - n - n - o - o - o - o - o - pa - po - rec - ro - se -j - sod - sve - ščav - ško - šte - ta - te - ti - tič - u - ul - va - vas - vi - vi - vo - vo - u - u - za - za - zi.

Navpično: 2. osebni zaimek, 3. d. lo v vinogradu, 4. pripovedni pesnik, 5. p. edlog, 6. italijanski spink, 7. ljubitelj, dilant, 8. lepega vedenja, 9. predlog, 10. gora v Posavju, 11. pokrajina v Z. dnji Indiji, 12. beseda, ki z njo tvorimo pre-sežnik, 13. vzklík, 14. bajeslovje, 17. predlog, 19. sedaj je racioniran, 21. francoski pisatelj, 25. padavina, 27. domača žival, 28. svet splojen, zadržanjen, 29. živi v Belgiji, 30. neizumisljiven, prirodjen, 33. osebni zaimek, 34. reka v južnovzhodni Franciji, 35. začetek vasi, 37. otok na Jadranu, 38. reka v Italiji, 40. gradbeno sredstvo, ku-rivo, 42. posledica žalosti, bolečine, 46. domača žival, 48. znak za kemično prvino, 49. rumena okrasna cvetlica, 50. žensko ime, 51. obrnjena beseda pod 35. navpično, 53. mitoški letalec, 57. nebesna smer, 58. padavina, 59. pripadniki germanskega ple-mena, 61. živčni napad, 63. oblika pomož-nega glagola, 64. začetek življenja, 65. osebni zaimek, 67. lep, krasen, 68. življenje, obstoj, 70. osebni zaimek, 71. egipčanski sončni bog, 74. podradni veznik, 75. osebni zaimek.

Rešitev križanke štev. 47
Vodoravno: 1. simfonija, 8. pred-avti, 15. meter, 16. ropar, 20. otožen, 23. ras, 25. sod, 26. čas, 27. Rim, 29. obsek, 32. Tirana, 34. Milan, 38. vrtec, 39. iver, 40. dopajenje, 42. dati, 43. rod, 44. kriv, 47. kopašče, 51. Eger, 54. Rodos, 56. Erato, 58. amulet, 62. aparat, 64. kan, 65. rop, 67. zlo, 69. Ala, 70. Arad, 72. jakote, 75. me-cen, 76. oviti, 78. pritekati, 79. neonošen.

Rešitev križanke štev. 47
Vodoravno: 1. simfonija, 8. pred-avti, 15. meter, 16. ropar, 20. otožen, 23. ras, 25. sod, 26. čas, 27. Rim, 29. obsek, 32. Tirana, 34. Milan, 38. vrtec, 39. iver, 40. dopajenje, 42. dati, 43. rod, 44. kriv, 47. kopašče, 51. Eger, 54. Rodos, 56. Erato, 58. amulet, 62. aparat, 64. kan, 65. rop, 67. zlo, 69. Ala, 70. Arad, 72. jakote, 75. me-cen, 76. oviti, 78. pritekati, 79. neonošen.

Zlogovnica štev. 43
a - a - a - a - ang - ans - ber - ca - da - da - dan - de - di - dov - ge - ho - ho - ho - ja - ja - je - ka - ka - kaš - kla - ko - laj - le - li - lin - lje - ljo

Ali je bistroumnost podedljiva
Z vprašanjem, ali je bistroumnost podedljiva se je mnogo bavil Nemec dr. Rein-öhl. Zbral je podatke o 2675 poročenih pari-h in 10.071 otrokih. Ugotovil je, v kakšni meri podedujejo otroci bistroumnost, ali so njihovi starši bistroumni ali ne. Sestavil je obširno podrobno statistiko, iz katere raz-vidimo:

Rešitev križanke štev. 48
Vodoravno: 1. simfonija, 8. pred-avti, 15. meter, 16. ropar, 20. otožen, 23. ras, 25. sod, 26. čas, 27. Rim, 29. obsek, 32. Tirana, 34. Milan, 38. vrtec, 39. iver, 40. dopajenje, 42. dati, 43. rod, 44. kriv, 47. kopašče, 51. Eger, 54. Rodos, 56. Erato, 58. amulet, 62. aparat, 64. kan, 65. rop, 67. zlo, 69. Ala, 70. Arad, 72. jakote, 75. me-cen, 76. oviti, 78. pritekati, 79. neonošen.

Rešitev križanke štev. 48
Vodoravno: 1. simfonija, 8. pred-avti, 15. meter, 16. ropar, 20. otožen, 23. ras, 25. sod, 26. čas, 27. Rim, 29. obsek, 32. Tirana, 34. Milan, 38. vrtec, 39. iver, 40. dopajenje, 42. dati, 43. rod, 44. kriv, 47. kopašče, 51. Eger, 54. Rodos, 56. Erato, 58. amulet, 62. aparat, 64. kan, 65. rop, 67. zlo, 69. Ala, 70. Arad, 72. jakote, 75. me-cen, 76. oviti, 78. pritekati, 79. neonošen.